

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6iea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidecari, or 3 galbini mon. sanat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 22.

Braslovu, 18. Martiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Proiepte de inoiela

ale lui Ludovicu Kovács. (Urmare din Nr. tr.).

Dn. Kovács se ocupa in partea III a cartii sale cu insasi punerea in lucrare a propunerilor proprii, tienti6re de a impaciui pe Ungari'a cu ceealalta parte a monarchiei. Noi nu mai potemu urmari pe auctorulu intru desvoltarea intregului seu planu, din cauza ca ne mai imbudiescu inca si alte lucrari, despre care potemu si noi repeti cu Dlui vechile sentintie: *Ars longa, vita brevis; — s6u unum faciendum, alterum non omittendum.* Deci preste ac6sta parte vomu trece facendu numai extracte rapsodice pana unde vomu veni la grupe mari de cifre, pe care le vomu reproduce mai pre largu.

In capu I titulatu Unitatea imperiului si autonomia nationala auctorulu revine earasi la aliantia cu germanii. Sub Ludovicu I (secol. 15) Ungurii au cercatu confederatiune cu pop6rale dela Dunarea de josu (romani, serbi, bulgari). Asemenea s'a intemplatu mai adesea si cu polonii. Ci t6te acelea incercari n'au potutu prinde radecine.*) „Calea n6stra providentiala,” dice Kovács, „ne apropi6 pre noi de germani. Radecinele acestei legatuintie sunt vechi de trei si 1/2 seculi**). . . . Partia revolutionaria inse voiesce confederatiune cu Dunarea de josu. Auctorulu o afla pe ac6sta cu totulu contranaturala si pericul6sa, la care numai desperatiunea cea mai de pre urma ar' pot6 indupleca pe magiari, candu adica germanii s'ar' arata determinati a nimici nationalitatea specifica magiara si autonomi'a Ungariei, fara care magiarii neci chiaru libertatea nu o voiescu (pag. 90 et 91). In ori-care altu casu magiarii se voru reuni cu germanii. Deci

Ungurii se recun6sca unitatea monarchiei in unitatea domnitorului si a drepturilor lui maiestaticice, cum si unitatea dreptului legislativu cu privire la afacerile comune.

Germanii se garante se unguuriloru independintia nationala prin legislatiune, independinta in afacerile tierii, cum si prin lasarea puterii esecutive autonome in administratiunea din laintru a tierii.

Implininduse acestea pacea este gata.

In capu 2 titulatu Statusquo c6 temelia a ordinei noua, auctorulu spune curatu, ca Ungari'a trebuie se priim6sca mai multe fapte complinite in anii din urma prin puterea impregiarariloru si se le prefaca in legi. „Este in politica unu secretu, intru care diace o intieptiune mare, d6ca vomu fi destulu de indemanatici spre a 'lu aplica bine; acelasu este: a te sci folosi de sil'a impregiarariloru. Ceea ce pre noi ne mai face a suferi multe este, ca nu scimu se ne intocmimu dupa impregiararile cele noua. Datinele si ideile n6stre pe care le avemu despre dreptu, ne tienu

*) Adevratu ca nu, eara caus'a principala a fostu, ca neapolitanulu Ludovicu I, s'a silitu dia resputeri a supune pe pop6rele danubiane la absolut'a potestate a Romei.

**) Mai vechi Domnule mai vechi, ca s'au urditu dela Geiza si Stefanu I.

injugati. In timpululu nostru inse lucrurile se facu multu mai rapede si mai usioru. In dilele vechi o clausula vicl6na bagata in lege c6 de contrabanda prin o apucatura fina de scamatoru d6 de lucru la generatiuni intregi si caus6 lupte de partite. Astadi e totulu altumintrea. Timpulu nostru cladesce cu mai mare curagiu, pentruca elu si preface mai iute in ruine. Acum 6meniloru le pasa mai pucinu de forme, pentruca solidaritatea pop6raloru, puterea crescendu a spiritului corege s6u delatura multu mai usioru erorile.“ . . .

„Noi ceremu val6re drepturiloru n6stre, gl6tele inse ast6pta in cele din urma numai usiorari, eara d6ca le intrebti, ca ce le apasa, ele iti respundu: Sarcinele statului.“

„Acesta este punctulu lui Archimedes, de unde noi astadi ne potemu ajuta in Ungaria. Ei, dara cine se mai p6ta cugeta la miciorarea sarcineloru statului?“ . . .

„A porta sarcinele comune ale monarchiei impreuna cu tierile ereditarie, este nu numai datorintia n6stra legala, ci si unu postulatu alu dreptatii, eara pentru Austri'a o intrebare de vi6tia. Earu vi6tia se apara s6u cu ajutoriulu dreptului, s6u si cu puterea fisica, dupa cum ii este cu potintia.“ Deci

Ungurii vediendu ac6sta sila, se dechiare mai bine prin lege, ca ei voiescu a porta sarcinele comune ale monarchiei de buna voia. Parintii loru au urmatu inainte cu 140 ani intocma, ei s'au supusu necesitatii; ei au priimitu prin lege aceea ce totu era se se introduca prin puterea armelor.

Intr'aceea barbatii dreptului dicu: Bine, se platumu; modulu inse alu repartitiunii sarcineloru este nelegiuitu.

Asia este, respunde Dn. Kovács si mai adaoge: Omulu politicei mai cauta si inapoi intrebandu si istoria, din care afla, ca desvoltamentulu sarcineloru publice (darile etc.) nicairi in lume n'au remasu intre terminii legalitatii. In Ungari'a chiaru introducerea vamiloru, a tacselor, defigerea pretiuriloru sarii, indoitura urburei montanistice, rapede a suire a dariloru din valuta de Vien'a la moneta conventiunala si mai multe de acestea nu s'au facutu pe calea legislaturei si totusi au remasu priimite si in val6re. — Vedi bine ca omulu legalitatii te intimpina si iti respunde, ca o neleguire necidecum nu da dreptu, c6 se mai comiti si o a dou'a. Ci auctorulu respunde totu c6 mai nainte din istoria, ca statnrile caroru le-au pasatu de propria vi6tia intru t6ta puterea cuventului la timpu de nevoia ori-ce n'au potutu sc6te pentru conservarea s'a pe calea legii, au scosu cu bratiele armate.

„Se fimu drepti si facia cu peccatele n6stre si sinceri fara neci o crutiare. Ungari'a isi pretinde dreptulu s6u de gubernu autonomu, care i se si cuvine dela Ddiu si dela 6meni. Dupace inse Ungari'a in 1848 isi castig6 acestu dreptu si puse man'a pre t6te veniturile tierii, nu mai intreb6 neci cu o iota, catu are se dea si dens'a la sarcinele comune. Si cu t6te acestea list'a civila a monarchului, afacerile din afara si armat'a era recunoscute de afaceri comune. In anulu 1861 Ungari'a earasi ajunse la independintia sa, in acelu momentu inse ea deneg6 platirea contributiiloru. Deci noi potemu dice ori-ce vomu vrea, Austri'a

inse tiene un'a, ca oricandu noi ungerii reapucamu drepturile de guvern autonomu, totdeauna ne opunemu la contribuirea pentru scopurile comune. De aici apoi resulta acea dilema, din carea nu suntemu in stare de a ne despletoci.

Condițiunea de viața a monarhiei austriace este, că se nu ne recunoscă drepturile noastre de independența și autonomia, până când ungerii nu o voru asigura, cumoa ei își recunoscă datorința de a contribui la sarcinile publice și ea pe aceea o și implinescu în adevăru. Deci Ungari'a se priimească deocamdata statum quo de astăzi alu dărilor publice, de și același este nelegalu, într'aceea se se apuce totuodată de calculatu.

Inse cum?

Mainainte de toate se aflăm sum'a totală pe care o plătesce într'eg'a monarhia; se vedem apoi cătu se vine din aceeași pe Ungari'a luată fără Ardealu, Croatia, Granitia și Dalmatia. De aici esu apoi numerii proporționali, din care se poate afla, cătu este datore Ungari'a de a contribui astăzi pentru afacerile comune ale monarhiei întregi.

Trebunția totală a monarhiei se vede mai deapropo din bugetulu publicatu pentru 12 luni computate din 1 Nov. 1863 până în 31 Oct. 1864. Acea trebunția se copere din veniturile statului și — pe cătu nu se ajunge, din împrumuturi, la care firește Ungari'a încă trebuie se ia parte în proporțiune.

Veniturile netto ale statului sunt pe numitele 12 luni numai	363,582.768 fl. v. a.
la acestea se mai iau împrumutu	28,819.868 „ „

cu această sumă de 392,402.636 fl. v. a. se acopere trebunțiile cum le dicem normale, ordinare ale statului în tregu în toate ramurile, înse foarte bine se însemnamu, cele extraordinare, neprevăzute, neprețutate, nu se acopere din acea sumă.

Ungari'a plătesce actu din sum'a de susu netto 71,247.016 fl. Ei, dară spesele cerute numai pentru afacerile comune, adică list'a civilă a monarhului, cancelari'a cabinetului, minist. afac. de afara, interesele datorilor statului, sum'a de amortisatiune din datorii, control'a de statu, armat'a, marin'a, arunca numai cifr'a de 277,996.639 fl. Ca adică ceea ce trece peste această ar' fi se și copere fiacare parte de monarhia din viștieri'a separată ce ar' avé.

Destulu atata, ca acum avem trei numeri de proporțiune, adică: $392,402.636 : 71,247.016 = 277,996.638 : x$
Medios inter se multipl. et cum primo div. $x = 50,474.000$.
Adică aproape 50 $\frac{1}{2}$ milioane fl. v. a. cătu ar' avé a plăti Ungari'a la sarcinile comune ale statului întregu.

Pré bine. Aici înse nu uităm, 1) ca din cele 71 $\frac{1}{4}$ milioane plătite de Ungari'a, cam la 13 $\frac{1}{2}$ milioane reamă și astăzi totu în sinulu ei că bugetu alu ei specialu; 2) ca bugetulu ministeriului de finanțe carele taie earăși multe milioane, Dn. Kovács nu 'lu luă în socotela; 3) ca spesele viitorului parlamentu comunu încă n'r sunt computate nicăiri. Prin urmăre? Eata unde stam, adică totu cam la 71 $\frac{1}{4}$ milioane. Cu toate acestea auctorulu bucuranduse ca a descoperitu susu aratată proporțiune purcede a lucra mai departe în cifre și ajutat de Dn. profesorulu Weninger ese la nise rezultate, care credem ca după câte am publicatu noi înainte, cam cu 3 luni din bugetulu imperiului și din alu Transilvaniei, voru interesa și pe locuitorii transilvani. (Va urmă).

Sibiu 26 Martiu. (Extractu din o epistolă privată)....
La postulu de consiliariu gubernialu devenitu vacantu prin stramutarea Dlui Ioanu Aldulenu în calitate de vicepresedinte alu tablei regesci s'au candidatu și trei romani, dintre cari unulu e jude régescu, altulu secretariu gubernialu și altulu senatoru. — Este adevăratu, cumoa prin îndelung'a absentare a mai multor angajați parte la diet'a tierii parte și la sen. imp. trebile de a casa li s'au gramaditu foarte tare; aceia înse cătu au fostu dați a lucra și a munci diua noaptea, totu le voru scote la capăt, eară alții încă voru lua esemplu dela ceia și mai virtosu dela sarmanulu gubernatorulu, carele a îngenunchiatu sub sarcin'a oficiului seu, cum și dela unulu din vicepresedinti, carele prin munc'a îndelungată încă s'au rui-nat sanetatea în vrest'a cea mai bună în care se afla, precum unu altu consiliariu s'au rui-nat earăși ochii....

Eu nu potu săi deca membrii sinodului voru avé dreptulu numitu de inițiativa pentru-că se pōta propune și ei câte ceva, pentru-ca în discursuri despre trebi bisericesci nu mi place se me amestecu, fugu de ele; dară de va fi această, apoi brasiovenii voru avé de lucru cu socotelile bisericilor, școlilor și bailorulu lor, pentru-ca se pare ca acelea voru veni în legătură cu cesțiunea autonomiei comunelor. De altu-

mintrelea despre brasioveni încă se vorbescu felurite, pentru-ca cine pōte astupa gurile tuturor altfelu, de cătu numai prin publicarea șocotelorulu, eară apoi cei cari vorbescu mai multe, nu 'și vedu protiapulu în ochii lor. Asia de ecs. în dilele trecute se vorbiă pe ici pe colea, ca tocma și fundatorulu I. Inga s'ar' fi datu uitării într'atata, în cătu și parastasulu anualu îi este ignoratu (??? Red.)

Despre conchiamarea din nou a dietei se vorbesce acum mai puțin de cătu altădată; numai pesimistii mai arunca uneori câte o vorbă muscatore, eară alții astépta cu răbdare pentru-că se se mai cōca și ómenii și ideile lor. —

Unu cuventu la timpulu său. *)

La reflesiuinea ce s'a facutu în „Conc.“ pentru manc'a său ne ajuns'a reprezentatiune în consiliulu de invetiamentu și la ceea ce a urmatu din partea „Coresp. gen.“ ca tanguirea cea mai via în privința acést'a s'a redicatu din partea romanilor, cari până acuma nu sunt reprezentați în consiliulu de instrucțiune, ne vedem îndetorati după o cugetare serioasă și lamurită a face urmatoriile observațiuni:

Déca la locurile competenți sunt în genere cunoscute relațiunile invatiamentulu romanu, ca elu se afla încă în cele dintăi stadii ale dezvoltării, din destulu, precum dice „Coresp. gen.“, atunci trebuie se ne mirăm, cumu tocmai aceste relațiuni nu au potutu se fia datatorie de mesura în direcțiunea acést'a atata de importantă și urgentă. Óre scia se susu, ca școlile noastre de cându comunele politice credu a fi autonome, și cele bisericesci încă pretindu o autonomie, se facura prad'a acestorulu autonomii reu întielese, său mai bine întielese astufeliu, că se traga folosu din ele acei individi, cari știu mai bine esplică autonomi'a în partea lor? Óre scia se susu, ca școlile noastre sub masc'a autonomiei bisericesci s'au facutu monopolu, cu care pōrta speculațiuni unii dintre preoți și protopopi, dându sub deosebite preteste pe invatiatori afara și luându-le lefile și bucatele menite pentru ei, déca invatiatorii nu vreu se le împartiesca cu dumnilorulu, și apoi facunduse ei însuși invatiatori — firește numai că se traga plat'a și se nu între neciodată în școlă, pūindu nise suplenți din copii de școlă mai crescuti, cari neci citi, necum se mai scia alta, și cari nu afla de necuvința neci a ședé în școlă cu palari'a pe capu și cu lulea în gura? Óre scia se susu, ca invatiatorii cei buni și capaci, cari potu fi fal'a școlilor noastre se batjocorescu de óre cari protopopi și de asia numit'a efori'a școlare, în care ședru rudeniile cele mai aproape la tribunalu, și aducu sentinți'a asupra capulu invatiatorilorulu numai pentru aceea, ca-ci acést'a avura frunte a se opune unorulu pretensiuni, ce stau cu totul în contra planulu de lecțiune și prin acést'a nu vrura se face locu ginerilorulu și rudeniilorulu de aproape ale protopopilorulu, cari se impulsira că invatiatori, ori mai bine cum dicu ei, că profesori, de și neci după statute nu au cualitățile recerute? Óre scia se susu, ca invatiatorii cei cualificați și cei ce erau asediați și cu o leafă mai potrivită, se privescu de servitorii unorulu parochi inganfați cu directori'a de școlă, ce o porta fara se scia conduce școl'a cătu de puțin, și se scotu din posturi de comunele bisericesci autonome, că se se pūna fetiorii de preoți, rudeniile și favoritiilorulu, cari nu au neci o calitate, dară serviescu mai lesne, plătescu mai bine . . . , ba încă dau și beutura celorulu ce se cuvine și pricepu ce este a fi supusu autonomiei bisericesci, până ce scapa dela militia? Óre scia se susu, ca astufeliu școlile noastre venira în decădinti'a cea mai mare și degenerara în unu asilu de a scapă pe nise tonti și idioti de obligatiunea de militia, și déca se scia, se mai pōte suferi o astufeliu de neregularitate? Óre scia se susu, ca ori-ce influența a regimulu pentru îmbunătățirea școlilor noastre populari se respinge din partea unorulu dirigatorii bisericesci, că vatomatorie de autonomi'a bisericii, seu mai bine de interesulu lor și ca ei striga: mai bine neci o școlă de cătu se pēra autonomi'a bisericescă? (!) Óre scia se susu, ca noi nu avem carti didactice, ca neci o carte nu e

*) Noi publicăm această corespondință, pentru-ca simțim o strînsă datorință de a confaptui și noi la delaturarea abuzurilor; cu această înse nu voim a constata totuodată, ca ne-amu învoi și cu principiulu statoritu de D. corespondinte în conclusiunea epistolei sale, ci sustinemu acum că totdeauna, quod abusus non tollat usum. Nu autonomi'a dreptu întielésa este de vina, cumoa nu avem școlé și ca se facu abuzuri desperatōre pe acestu terenu, ci tocmai din contra de vina este împregiurarea, ca autonomi'a până acum încă n'a intratu în viața.

buna, deca nu are orecare pecetu si ca se intrebuintieza carti scolare nedidactice, timpitorie de memori'a si mintea prunciloru numai pentru ca se afla in óresioare tipografia? Óre soia se susu, oa in scólele nóstre se inchidu porci, vitiei, oi, ca in ele sunt magazii de bucato, de lemne, inchisori de ómeni rei, ca se tienu in ele convivii si ospetie, ca se vinde rachiu si vinu si cate alte neouviintie? Óre soia se susu, ca gradinele de pomi s'au desgraditu si s'au datu prada viteloru? Óre soia se susu, ca s'au luat lefile invatiatoriloru, ce erau fipsate prin diregatoriele politice, si se punu invatiatori ou contracte tiparite, ce constau bani? Óre soia se susu, ca invatiatorii se scotu dupa placulu comuneloru, se sohimba dupa placulu protopopiloru iubitori de autonomia si pentru-oe? Óre soia se inca o mia altele si altele, ce pentru acuma le retacemu? Déca aceste se soiu tóte, apoi ne miramu, cum s'a mai pututu tamenda cu alegerea si vre unui membru romanu in consiliulu de instructiune, oare se fia descoperitu si cerutu medela cuviintiosa in contr'a abuseriloru batatorie la ochi; deca inse nu se soiu, apoi noi insarcinamu pe DD. consiliarii de scóle, cá pe organele regimului, in care noi punemu tóta speranti'a, cá se 'si faca observarile sale asupra tuturoru abuseriloru si scaderiloru, in care au devinitu scolele nóstre si se le astérna la locuri competinti, cerendu medel'a cuviintiosa. Ca-ci deca cultur'a diace in destinulu omului, atunci statulu are indetorire a o face accesivera si romaniloru intr'unu modu catu se póte mai bunu si mai intetitoriu. Apoi fiindu ca si asupra nóstra diace o impulsitori'a obligatiune in interesulu propriu alu sustinerii nóstre, a redicá catu se póte prin tóte mediulócele cultur'a poporului, si alu face capace de o viétia politica, ce nu e cu putintia, pana candu elu in privinti'a intelectuale nu se va redica cu totuadinsulu, le damu cuventulu de onóre, ca inteliginti'a si preotimea cea adeverala care inaintarea si prosperarea scóleloru nóstre nu numai o doresce ci pentru aceste se interesése si in fapta, le va dá totu succursulu, cá se póta implini acéste obligatiuni. Romanii din tóte provinciale austriace vreu se propasiesca, ei vreu se stè alaturea cu cealalte popore culte, ei vreu se vietuésca asemené cu altii si de aceea ceru si mai ceru dela regimu redicarea invatiamentulu si inaintarea culturei poporului, pentru ca aceste sau facutu o cestiune de esistintia atatu pentru noi *catu si pentru statu*. —

. . . Noi nu stamu mortisiu pe lunga aceea, cá in consiliulu de instructiune se fia romanii reprezentati tocmai prin romani, *) de si dreptu a vorbi, numai ei sunt in pusetiune a descoperi durerea loru cea apasatoria. Noi nu multiamimu si cu alti barbati drepti, deca ei voru cunósce reulu si voru avé voia firma si adeverala de alu stirpí din radacina si de a ingrigi din resputeri pentru prosperitatea invetiamentulu populare si pentru inaintarea culturei poporului nostru si cu mediulóce aspre, unde cele dojenitórie nu voru aflá cuviintiosa ascultare. Dela regimu si erasi dela regimu cu succursulu nostru neinteresatu, neegoisticu asteptamu noi radicarea trebiloru scolare, inaintarea si prosperarea loru, si care cugeta altufeliu se insiala — . . . X . . .

Vien'a. Majestatea Sa imperatulu finí in Jóuea mare

*) Ba, — pana candu cons. de instructiune nu va lua privintia la autonomii — se stamu dieu DDloru! ca cei de alte nationalitati inca nu vreu a fi reprezentati prin straini, apoi ni se cunósce cum ne'au fostu reprezentatu strainii de bine, pana acum, ca fiacare 'si trase jaru numai la ol'a natiunei sale, si noi remaseramu espusi sortii si fatalitatii! — De ce se nu o spunemu curatu: ca neamu simti fórte vetamati, candu amu deveni acum atatu de ignorati in Vien'a, pe catu eramu mai nainte de nebagati in séma in Pest'a, Clusiu si Sibiu? Apoi barbati? Avemu, Domniloru, nu unulu, ci mai multi, locu se fia pentru natiune, ca barbati se afla si se voru forma. —

Pentru-cá se fimu intielesi de on. cititori, improspetamu, ca componenduse consiliulu imperialu de instructiune in Vien'a, neci unu romanu din monarchia nu se aflá denumitu intre membrii lui, ceea ce „Concordi'a“ o intimpinà cu espre-siuni de parere de reu. Apoi „Cor. Gen.“ respunde, ca ce nu s'a facutu, inca se mai póte face, dar' pana acum romanii remasi in cultura (póte?) nu au inca barbati de consiliu de instructiune. — Romanii au barbati Domniloru, póte ca nu asia de buni germani cá vienesii, inse cu multu mai buni, decatu oricare altulu de alta limba, pentru a representá interesele instructiunei din sinulu natiunei romane din Austri'a; ve rogamu numai, se voiti a crede acésta si ve veti convince. Unu concursu si se voru afla barbati. — Red.

spalarea petióreloru in capel'a curtiei pela 7 óre, ér' dupe amiédia pe la 4 porni archiducele Macs dinpreuna cu soci'a la Miramare unde va primi deputatiunea di'n Mecsicu, ce i va oferi' corón'a si va emite manifestulu.

Universitatea Viennei va serbá la inceputulu anului 1865 iubileulu de 500 de ani, de candu fú fundata de ducele Austriei Rudolf alu IV-leá. La festinu se va impartii istori'a Universitatii, se va tipari o medalia promemorică si se va desvalti monumentulu proiectatu inaintea Univertitatii.

Despre Ungari'a, si Galicia observa diurnalele Vienesese, ca mesurélle luate de tempuriu au trasu dunga peste planurile neodihnitiloru. —

Cronica esterna.

Se duce minune, ca diurnalele vedu pe Klapka si Türr in fruntea unei miscari organizate in Principate si noi aici nu scimu nimica, decatu de linisce, cu tóte ca si diurn. de Parisu „Pays“ reportédia, ca Austri'a a amenintiatu pe Pr. Cuzá cu rechiamarea reprezentantulu seu din Bucuresci, deca nu va luá mesuri a pone freu cercarei emigrantiloru, cari au de scopu a sprigini miscarea revolutionara diu Ungari'a, dupa altii si Poloni'a. —

Din campulu resbelulu n'avemu multe noutati de inregistratu. Bombardarea la Fridricia si Düppel nu avú multu successu. In 17. Mart. candu esira danesii din Düppel furu atacati si svura perdere mare de 13 oficiri si vreo 650 fetiori, dintre cari 300 cadiura prinsi la aliati, caroru inca nu le va fi fostu mersu mai bine. Acumu se vorbesce, ca se facu pregatiri a se asaltá Friderici'a, ca Düppelulu e prea intaritu.

Danesii se opunu cu cerbicia si nu vréu inca neci o concessiune. Conferintie nu primescu decatu pe bas'a ce le place loru, cu tóte ca Austri'a si Prusi'a vréu acumu conferintie si fara basa si fara armistare.

Mesagiulu regelui la inchiderea dietei cuprinde intre altele si acestea: Prin amenintiari cu potentia reposatulu nostru rege se aflá motivatu a da la duc. Holstainu si Lauenburg o pusetiune deosebita in statu, aceea acuma se numesce calcare de oblegeminte impusa de tractatu; sub numele acest'a se ocupa Holstainu, si Schleswigu cá gagiu. Suptu esecutiune Holstainulu sta su apararea trupeloru feder. si totusi miscarile revolutionare in contr'a nostra se nutrescu. Schleswigu ocupatu se tractes'a oá provincia prusiana séu austriaca; oficialii se deponu, cautandulise pretecste se arunca in priusori, tractanduse mai reu decatu criminalii de diosu. Monumentulu mormenteloru eroiloru nostri se spurca si derima, numele nostru de pe edificiele publice se sterge, titululu regescu ni se opresce, flamur'a nóstra cauta se faca locu celei revolutionarie din 1848; constitutiunea si repórtele limbei sau vatematu infricosiatu scl. Parol'a danesiloru e dara vindict'a si reparatia. — Sosirea aici a adiutantulu 'lui Garibaldi dela 1859 si calatori'a lui de aci deadreptulu la Aten'a precuma si faim'a, cá italienii se ar' fi resculatu in contr'a Austriei au entusiasmatu garnisónele dela Fridericia si Düppel, dar' situatiunea inca nu s'a sohimbatu.

Garibaldi se duse la insul'a Malta de unde se imbarca spre a calatori in Angli'a, unde se afla si Mazzini bolnavu; englesii audiendu de calatori'a acsést'a au facutu sfara in tíera, ca voru primi pe Garibaldi cu cele mai regale onori si cu unu banchetu in palatiulu de Cristalu. Regimentulu alu 3lea de voluntiri sau ambiatu a functioná cá garda de onóre lui Garibaldi la pomp'a intrarei lui triumfale. Provoearile pentru formarea de comitete pentru oconductulu triumfalu prin Londinu si pentru banchetu sunt la ordinea dilei. Dicu unii, ca calatori'a ácesta va avé urmari infricosiatórie pentru stramuterile lucrurilor, ér' „Botsch.“ se mangaia inca óre cum, diundu: Lasati se prorumpa armistarea partitei revolutionarie europene, si Austri'a n'are nemioa de a se teme; lasati se improsce conjuratiunile si veti vedé, ca Austri'a in anii din urma a devenitu mai tare, decatu cum o tienu chiaru si amicii ei. Toti austriacii germani cá unulu si majoritatea cea mare a barbatiloru intieleginti si proprietari din tierete negermane se voru scula si voru strivi pe dusmanii binelui statulu! vorba alui „Botsch.“ cá cum s'ar' ivi vreunu periculu din partea acésta, pe care nu'lu vedemu. —

Vedemu inse altu periculu, ca se adunara principii mediatizati ai Germaniei in Francofurtu in dilele acestea, si ei, cá unii nebagati in sema de oatra particularismulu dinasticu, formara una reuniune de principii asociandusi si cealalta nobilime si barbati de statu, cari se apere nedependentismulu barbatiloru de a simti si luora pentru natiunea germana, in contra minorensarii dinastieloru, cari cumpanescu interesele natiunei cu cumpan'a cea decimala a intereseloru sale dina-

stice; va se dica princisorii nebagati in seama se apropia de principiile si interesele democratiei nationale, care cu acuisitiunea acésta pote fi si mai insuflatória de ingrigiri. — Franci'a apoi favorésa intreprinderi nationale, si reléga pe Ruselu in caus'a danica totu la majoritatea minorisata din Francofurtu cá se nu o nemultiámésca contemnuandu. —

Din Varschavi'a indreptá regimulu nationalu polonicu catra Europ'a unu Manifestu, in care invinuesce si pe Austri'a pentru dechiararea starei de asedia in Galiti'a, care dupa dreptu nu ar' fi provincia a s'a, ci a Poloniei, si sperésa, ca evenimentele Europii voru dovedi acésta, cu tóte, ca Poloni'a n'a pasitu cu arme pentru Galiti'a; si in urma dice, ca numai e neci a indoiéla, ca sant'a aliantia s'a restauratu. Intocma invectésa si in contra Prusiei si Rusiei. — Bosak, comandantulu supremu alu insurgentiloru prochiámá pre plugari la divisiunile si brigadele sale, si 'i incredintiéza, ca numai e deosebire intre boieri si plugari, ci toti sunt egali in drepturi; plugarii inse, cari numai mai eri prin decretule imperatesci se facura proprietari pe mosiele ce le au in mana, nu mai credu la perfidi'a aristocratiei insurg., si asta se afla acum in dogá de mórté, parasita; recompensa pentru perfidi'a de pana acum. —

Bucuresti 15. Mart. 1864. (Urmare din Nr. trecut). Vomu mai da inca „Nordului“ spre a medita' actulu de binefacere; eacatalu: Sciti ca foametea esercitá stricatiunile sale in Ungari'a. Dar' in acésté locuri forte intinse, cari le coprinde sub' numele acesta, se afla populatiuni de origine adeveratu romana, mai cu seama in Banatu. A fostu imposibilu cá tabloulu acesta de suferintie, in carile patimea fratii nostri de dincolo de Carpati, se nu produca la noi o impresiune viva si durerosa. Principele Cuza indata fú misicatu de aceasta si cerú prin o initiativa generósa dela adunare, unu ajutoriu pentru miserii dein Banatu. Camer'a a respunsu la apelulu principelui, si a votatu in unanimitate (de 2 ori) un creditu de 6000 galbeni in favórea locuitoriloru dein Banatu de ori ce natiunalitate cari suferu de fóméte. Ministrulu de interne se intielege nemediulocitu cu municipalitatile din Banatu, spre a le tramite acestu ajutoriu, fia in grauntie, fia in farina ori in argintu, cumu voru dori ei. — Totu in acelasiu timp, se organizeara subscriptiuni in orasiile nóstre totu pentru acelasiu objectu. Eaca simpatie cari nu sunt sterile.

Cestiunea drumului de feru isi primesce solutiune completa. Drumulu din Moldavi'a s'a concesu, indata ce s'a votatu. Liniele in Romani'a se vor votá catu de curéndu, si concessiunea va urma, fera neci o intardiare.

Pe lenga aceste mari intreprinde.i proprietarii cei mari ai Besarabiei anecsate au datu unu proiectu escelinte afora, de a intemeiá in valea dela Bolgrad, incependu dela districtulu Cahulu, unu drumu de feru americanu, care se va intinde prin sioséu'a dela Galati, la Réni (portu situatu la concurgerea Prutului si a Dunarei). Acesta cale importanta e primita si va porta numele de Drumulu de feru Cuza.—

Vamu fostu spusu, ca districtele au votatu tunuri, dreptu recunoscintia la actulu celu mare alu secularisatiunei. Eaca acumu ca simplii particulari se reunescu intre sene spre a continuá aceste ofrande. La acésté generositati personale, darurile nu vinu mai puoinu, decatu cate 2 au 3 sute galbeni pe unulu. De alta parte Israelitii dein Romani'a punendus tota silinti'a a dovedi principelui domnitoriu recunoscintia loru pentru binevointi'a, care leau aratat'o la tota ocaziunea, a earoru dorintia tientéza la nemicu mai pucienu desatu la emancipare perfecta, sau intielesu a oferi Guvernului o bateria completa; Locuitorii din prefecturi suscriu éراسi pe intre-cute.

Principelui Adam Sapiéha, fiulu principelui Leo, a carui inchisóre la Lemberg a ocupatu asia de viu atentiunea publica, i a succesu a si lua refugiu in Romani'a, unde au gasitu priimirea cea mai simpatica si cea mai placuta ospitalitate. Se scie, ca principele Leo Sapiéha este unulu din membrii Companiei fusionate, care primi concessiunea drumului de feru in Moldavia, in numele Dloru Salamanca si Lahante, si deacea i se cuvine simpathi'a. —

Anulu nostru teatralu se finesce. — Teatralu nationalu avú unu succesu fórte brilliantu, care are alu multiami opuriloru D. Vasile Alexandri, ele, sunt cu colori forte viue depinse, si cu o fantasia si originalitate innascuta acestui illustru scriitoriu, ele sunt si gloria literaturéi nóstre. Piesele

D. Vasile Alexandri trebue numai se apara pe scen'a nóstra spre a deveni poporale si spre a imbogati cu nouelauri cunun'a sa poetica, cu care Romani'a lau iucununatu inca de multu.

Aceste cantari nationale suntu in tóte gurile; elu insusi a facutu din ele o binefacere. Editiunea cea din urma a acestoru cantice se vinde in profitulu Asilului fundatu de princesa Elena, copiiloru abandonati.

Eaca si o noutate literaria de altu feliu, care va causé Dlu Ernestu Renan*) ceva surprindere.

Credeti, ca unu oficeru veteranu, exclusivu cunoscutu pana acumu prin nespusa incordare de colectionariu, avú singularea idéa de a publica in limb'a tierei e brosiura intitulata „Respunsu Orthodox Ereticului Ernestu Renan, la vieatia lui Christosu a s'a“. — brosiur'a e scrisa si edata de Maiorulu Papazoglu!

Ce se atinge de meritulu scrierei, eaca ce ve potu spune dupa unu ecsame conscientiosu: Maiorulu Papazoglu e totu acelua, care declarase nu demultu a posedá in colectionile sale. „Sabi'a lui Absolon!“

Locotententulu de episcopu din Buzeu pentru nu scimu ce propaganda e depusu si in locu denumitu Genadie.

*) Profesoru in Parisu, care sub titul'a: „Veti'a lui Jsusu.“ Parisu 1863, a adansu la studiele sale istorico critice de mai 'nainte intr'o carte si biografi'a fundatorului Christianismului, Jsusu; inse facuta pe baze mai negative, decatu cum facuse Dr. Strauss pe la 1835 in Germani'a, facendu din Christu unu omu simplu, si denegandui nu numai divinitatea, ci si genialitatea, vrendu in acea carte a surpa edificiulu besericeii crestine. Acea carte a facutu furore si orore nu numai in Franci'a, ci si in Itali'a si tóta Germani'a, unde urmá traducerea ei; cartea lui Renan inse se escomunicá de Rom'a, aflá inse multi si partisani de superficialitate si usioratate franca. Ea e periculosa, nici ca e cu scopu de a vorbi mai lungu despre ea, celoru ce credu in mantuitorulu lumii. — R.

Novissimu. Se scrie de securu, ca Principele Cuza se folosi mai eri de ocaziune, a incredintia pe reprezentantii poteriloru, ca In. S'a n'are a face nimica, ci din contra condamna technele si resmiritiile revolutionari; ér consululu rusu facú intrebarea, déca In. S'a are reportu despre armele straportate pe Dunare in susu pe vaporulu Mesageru, si dupa respunsu negativu se deflectá discursulu. Pe granitia de a lungulu Galitiei postésa Rusi'a la 80 mii soldati. — Acum tandem se notifica, ca conferinti'a la London se va tiené, Dani'a, Austri'a, Prusi'a si Angli'a au primitu, vomu vedé ce va dice si Franci'a si Francofurtulu cu Schwedi'a. —

Memoria eterna!

Marti petrecuramu la eternele locasiuri pe onorabilulu neguitoriu Georgiu Anken, care de si in vresta de mediulocu, totusi dovedi natiunei, ca elu portá in peptusi si binele si fericirea ei viitória, ca neavendu prunci a lasatu erede in testamentu si natiunea cu mai multe legate si anume: pentru asociatiunea romana 100 fl., pentru acól'a comerciala lev. 500 fl., la reuniunea gimnastica romana de aici 400 fl., gimnasiului 500 fl., pentru inaintarea muziceii vocale 500 fl. si pentru fondulu juristiloru la Sibiu 500 fl. v. a. Unu concursu mare de onoratori din tóte natiunalitatile ilu petrecura la mormentu dicundui: Memoria eterna! si fiai tierin'a usióra!

Cursurile la bursa in 30. Martiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 58 cr. v.
Augsburg	—	—	116 „ 75 „
London	—	—	117 „ 10 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ — „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	779 „ — „
„ creditului	—	—	183 „ 70 „

Obligatii desarcinarii pamentului in 23. Martiu 1864:
Bani 70.75 — Marfa 71.25